

Organizacje pracodawców w Polsce w latach 2010-2014 r.

W 2014 r. aktywną działalność prowadziło 0,3 tys. organizacji pracodawców i było ich o 5% mniej niż w 2010 r. Organizacje te zrzeszały łącznie w 2014 r. 16,3 tys. członków, z czego 74% stanowiły osoby prawne. Organizacje pracodawców korzystały z pracy społecznej 2,2 tys. osób, a na umowę o pracę zatrudniały 0,5 tys. pracowników. Aż 45% organizacji tego typu miało swoją siedzibę w Warszawie, a 63% prowadziło działania o ogólnopolskim zasięgu.

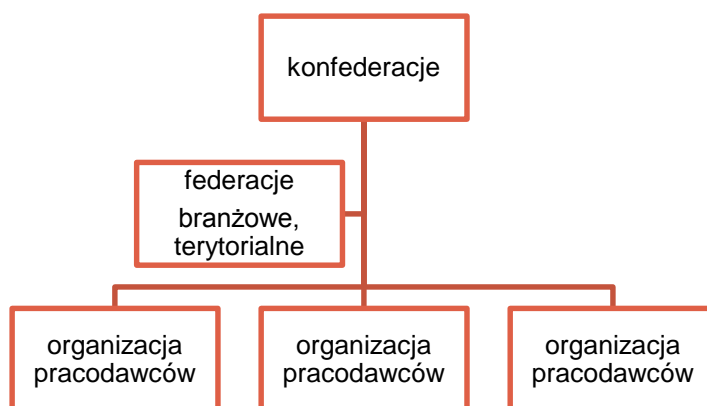
WSTĘP

Podstawą funkcjonowania organizacji pracodawców jest wolność zrzeszania się, która została zapisana w Konstytucji RP¹. Zasady tworzenia i działania organizacji pracodawców reguluje ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców². Organizacje te zostały powołane do ochrony praw i reprezentowania interesów zrzeszonych w nich pracodawców³, względem związków zawodowych, władzy publicznej, jednostek administracji publicznej. Związki pracodawców w ramach prowadzonej działalności statutowej korzystają z niezależności względem jednostek administracji publicznej oraz innych organizacji. Związki pracodawców mają zagwarantowaną swobodę w kształtowaniu celów i zasad funkcjonowania na zasadach samorządności.

Organizacje pracodawców na równi ze związkami zawodowymi są partnerami w dialogu społecznym. Przedstawiciele pracodawców wspólnie ze związkami zawodowymi i stroną rządową prowadzą dialog w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej⁴. Dialog społeczny jest regulowany ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego⁵.

Podstawową organizację pracodawców może założyć minimum 10 pracodawców. Podmioty te w ramach zasady samorządności mają swobodę w kształtowaniu swoich struktur.

Rysunek 1. Teoretyczny schemat struktury organizacyjnej organizacji pracodawców

¹ Art. 58 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483, z późn. zm)

² Dz. U. 2015 r. poz. 2029

³ Pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników.

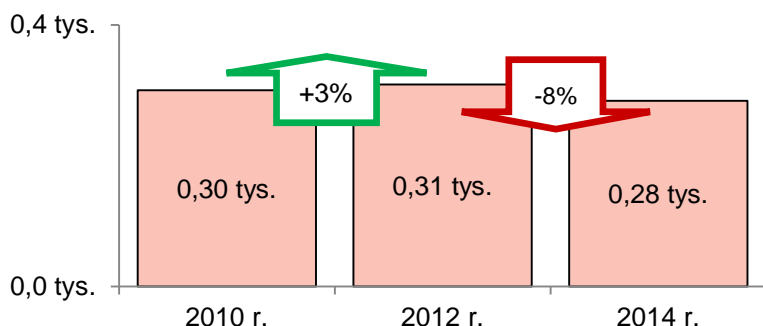
⁴ Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

⁵ Dz. U. 2015 r. poz. 1240 z późn. zm.

Organizacje pracodawców mogą łączyć się w federacje i konfederacje. Zrzeszenia są budowane w oparciu o strukturę branżową, jak i terytorialną. W praktyce funkcjonują organizacje zrzeszające jednocześnie samych pracodawców i federacje organizacji pracodawców.

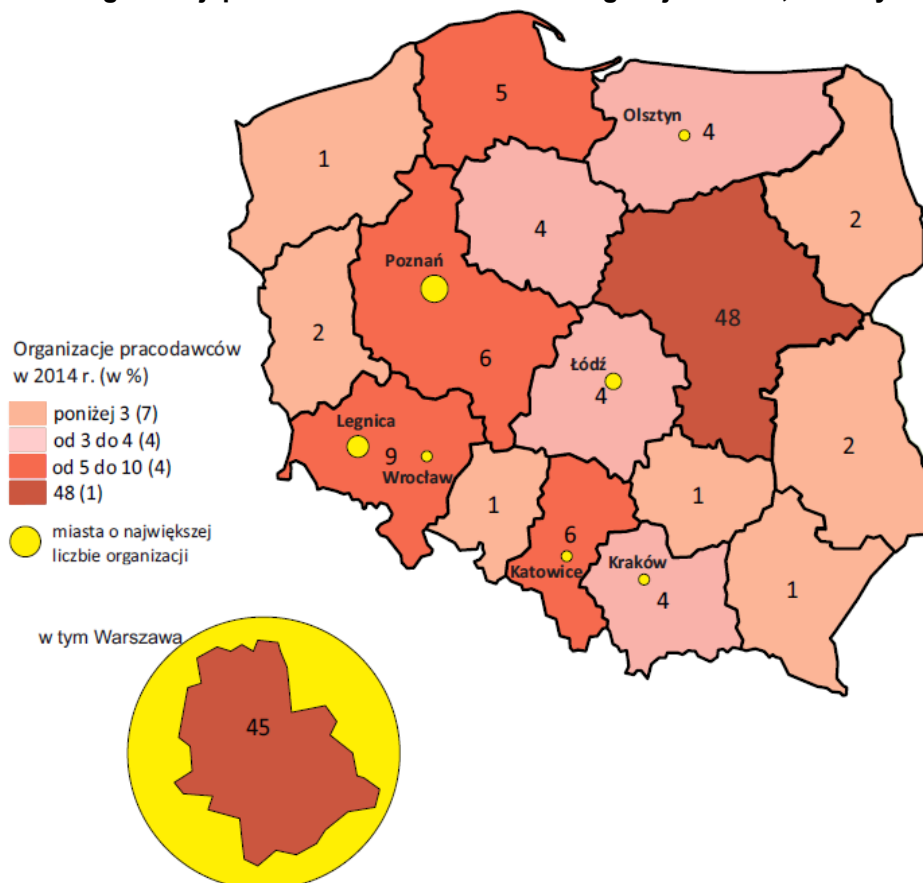
AKTYWNE ORGANIZACJE

Wykres 1. Dynamika liczby aktywnych organizacji pracodawców w latach 2010, 2012, 2014

Liczba aktywnych organizacji pracodawców utrzymywała się w ostatnich latach na podobnym poziomie – około 0,3 tys. Pomiędzy 2010 r. a 2012 r. odnotowano niewielki wzrost ich liczby - o 3%, natomiast w 2014 r. liczba organizacji pracodawców spadła w stosunku do 2012 r. o 8%. Dominującą zbiorowością były związki pracodawców, a ich federacje i konfederacje stanowiły w 2014 r. jedynie 4% badanych podmiotów.

Mapa 1. Struktura organizacji pracodawców w 2014 r. według województw, w których miały siedzibę

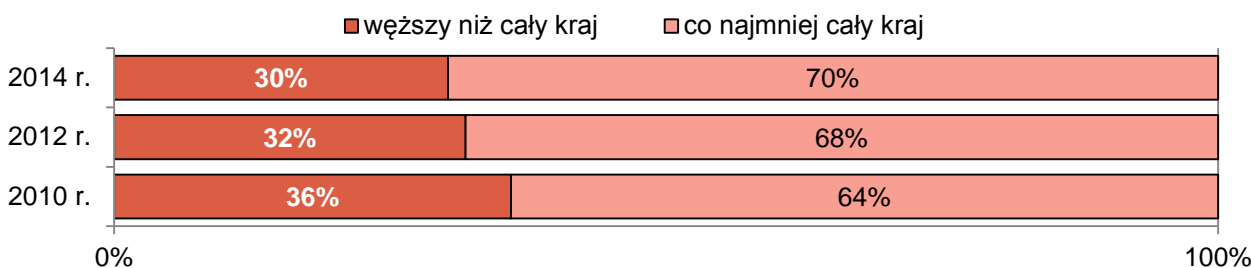
Najwięcej, gdyż prawie połowa organizacji pracodawców swoją siedzibę miała zlokalizowaną w województwie mazowieckim (48%), co wynika z tego, że aż 45% jednostek mieściło się w Warszawie. Istotną część organizacji pracodawców gromadziły jeszcze województwa: dolnośląskie (9%), wielkopolskie i śląskie (po 6%) oraz pomorskie (5%). Najmniej badanych podmiotów miało siedziby w województwach: opolskim, zachodniopomorskim, podkarpackim i świętokrzyskim (po 1%).

Organizacje pracodawców mają typowo miejski charakter, gdyż jedynie 3% z nich w 2014 r. zlokalizowanych było na wsi. Poza dominującą Warszawą miastami, w których siedzibę posiadało relatywnie dużo organizacji pracodawców były: Poznań (5%), Legnica (4%), Łódź (3%), Katowice, Kraków, Wrocław i Olsztyn (po 2%) – łącznie gromadziły one ponad 1/5 organizacji pracodawców.

W 2014 r. większość organizacji pracodawców prowadziła działalność na terenie całego kraju (70%), a 10% angażowało się ponadto w działania międzynarodowe. W ostatnich latach udział organizacji ogólnopolskich

systematycznie się zwiększał – od 64% w 2010 r., poprzez 68% w 2012 r. do 70% w 2014 r. Wśród organizacji warszawskich, które stanowiły niemal połowę organizacji pracodawców, zdecydowana większość podmiotów działała na terenie całego kraju (96%).

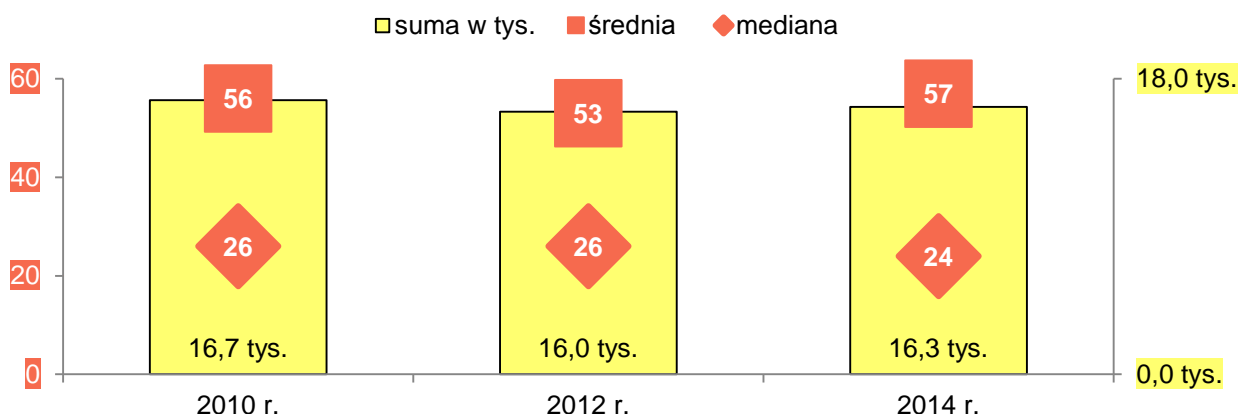
Wykres 2. Struktura organizacji pracodawców w latach 2010, 2012 i 2014 według maksymalnego zasięgu działania

BAZA CZŁONKOWSKA

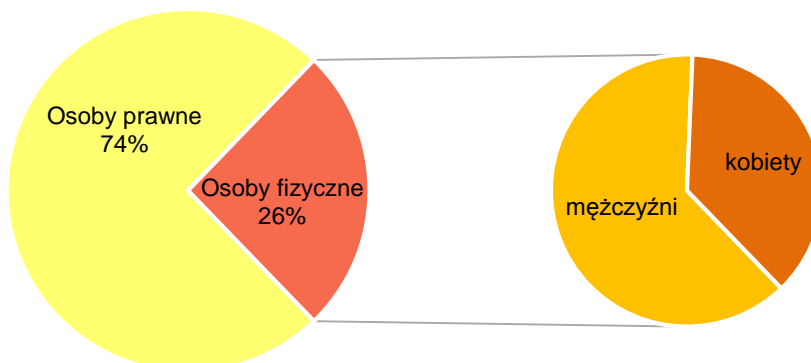
W 2014 r. do objętych badaniem organizacji pracodawców należało 16,3 tys. członków. Były to głównie osoby prawne, czyli różnego typu przedsiębiorstwa, instytucje i organizacje niższego szczebla (74%), ale również osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (26%). Pomiedzy 2010 r. a 2014 r. ogólna liczba członków przynależących do organizacji pracodawców zmniejszyła się o 2%, podczas gdy liczba organizacji tego typu spadła w tym okresie o 5%.

Wykres 3. Ogólna liczba, średnia i mediana członkostw w organizacjach pracodawców w latach 2010, 2012 i 2014

Przeciętnie do jednej organizacji pracodawców należało w 2014 r. 57 członków, jednak połowa organizacji zrzeszała nie więcej niż 24 członków. Analogiczne statystyki dla 2010 r. i 2012 r. były na zbliżonym poziomie.

Wykres 4. Struktura członkostwa organizacji pracodawców w 2014 r.

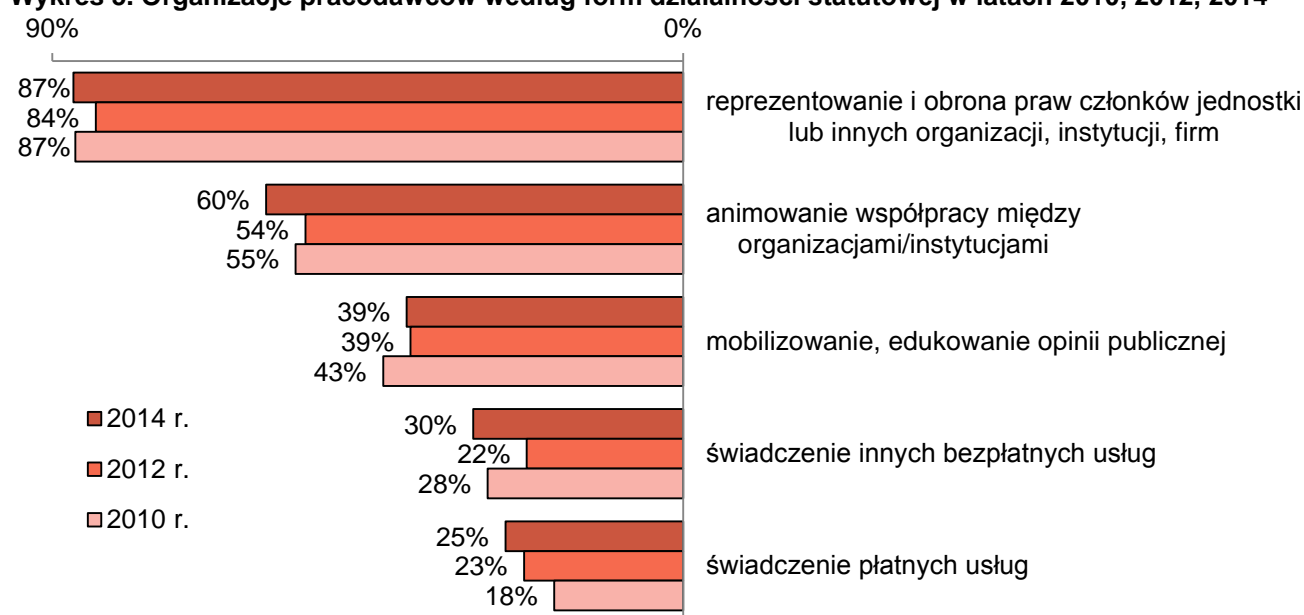
Spośród 4,2 tys. osób fizycznych zrzeszonych w organizacjach pracodawców 37% stanowiły kobiety. Natomiast wśród osób zasiadających we wszystkich organach kolegialnych kierujących działalnością tych organizacji kobiety miały niższy udział i stanowiły 19%.

W 2014 r. członkowie organizacji pracodawców (prawnych i fizycznych) pracowali w wielu branżach określonych według działów PKD. Organizacje najczęściej wskazywały, że ich członkowie działają w ramach: opieki zdrowotnej (21%), usług (20%), działalności profesjonalnej, naukowej i doradczej (17%), informacji i komunikacji (15%), a także przetwórstwa przemysłowego i budownictwa (po 12%). Najmniejsza część organizacji pracodawców natomiast skupiała przedstawicieli prowadzących podmioty zajmujące się: zaopatrzeniem w energię i wodę (2%), górnictwem i wydobywaniem oraz kulturą, rozrywką i rekreacją (po 3%).

FORMY DZIAŁALNOŚCI

Podstawową formą prowadzenia działalności statutowej, wskazywaną przez blisko 9 na 10 organizacji pracodawców, było reprezentowanie i obrona praw jednostki lub innych grup ludzi, organizacji, instytucji, firm. Częstą formę prowadzenia działalności stanowiło również animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami, którą zadeklarowało 6 na 10 jednostek oraz mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej - wskazane przez 4 na 10 podmiotów. Płatne usługi, za które pobierano opłatę przewyższającą poniesione koszty, świadczyła 1/4 organizacji pracodawców aktywnych w 2014 r.

Wykres 5. Organizacje pracodawców według form działalności statutowej w latach 2010, 2012, 2014

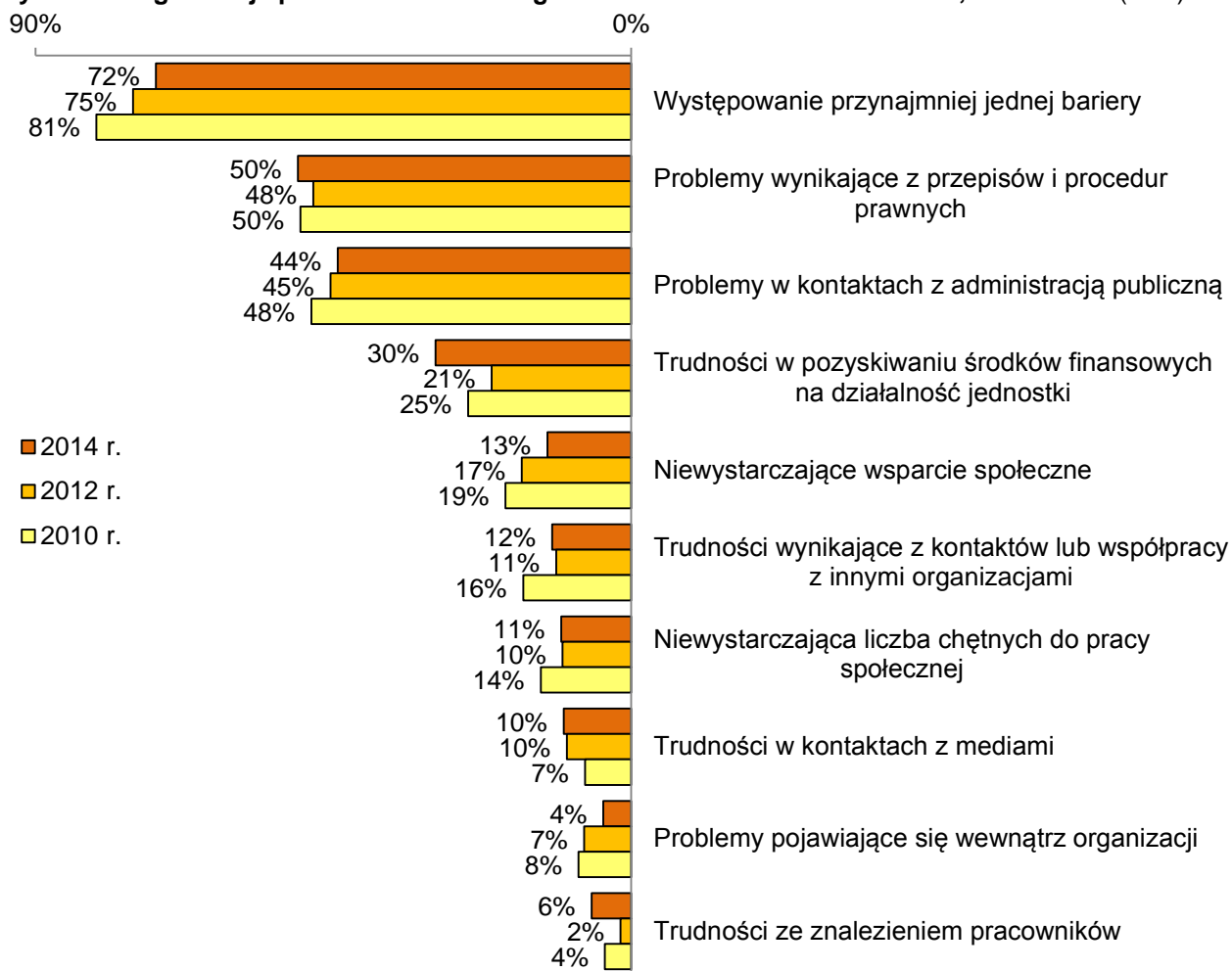
Między 2010 r. a 2014 r. zwiększył się istotnie udział organizacji pracodawców, które zajmowały się świadczeniem płatnych usług (o 7 pkt. proc.), a także animowaniem współpracy między różnymi podmiotami (o 5 pkt. proc.), natomiast zmniejszył się odsetek takich, które mobilizowały i edukowały opinię publiczną (o 4 pkt. proc.).

BARIERY DZIAŁALNOŚCI

W 2014 r. blisko ¼ organizacji pracodawców zidentyfikowało przynajmniej jedną barierę w prowadzonej przez siebie działalności, przy czym w okresie 2010-2014 odsetek takich organizacji zmniejszył się o 9 pkt. proc. (z 81% w 2010 r. do 72% w 2014 r.). Wśród najczęściej wskazywanych problemów znalazły się bariery wynikające z przepisów i procedur prawnych (np. niejasne lub niekorzystne prawo, częste zmiany przepisów), których występowanie zgłosiła w 2014 r. połowa badanych organizacji pracodawców. Niewiele mniej organizacji zwróciło uwagę na problemy w kontaktach z administracją publiczną związane m.in. z biurokracją, niewiedzą urzędników, brakiem dostępu do informacji, a także z brakiem zaufania ze strony administracji czy nieznaną specyfiką działalności organizacji pozarządowych (44%). Ponadto blisko 1/3 badanych podmiotów wskazywała na trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na działalność jednostki.

Na przestrzeni omawianych 4 lat o 5 pkt. proc. zwiększył się odsetek organizacji deklarujących problemy dotyczące pozyskiwania środków na działalność, zaś o 3 pkt. proc. - trudności w kontaktach z mediami. W stosunku do 2010 r. zmniejszył się natomiast odsetek organizacji wskazujących na bariery działalności związane z niewystarczającym wsparciem społecznym, trudności wynikające ze współpracy z innym podmiotami non-profit, a także deklarujących niewystarczającą liczbę chętnych do pracy społecznej.

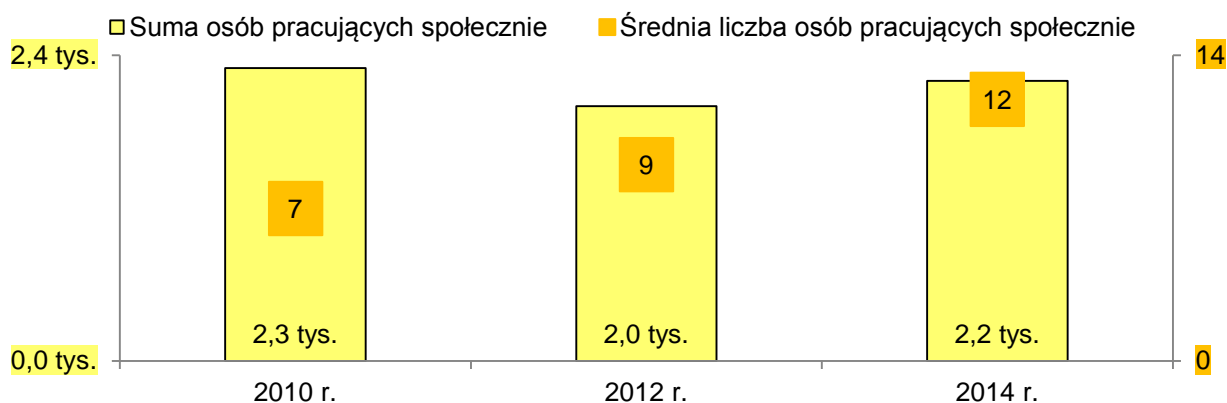
Wykres 6. Organizacje pracodawców według barier działalności w latach 2010, 2012 i 2014 (w %)

PRACA SPOŁECZNA

Bezpłatna i dobrowolna praca służąca realizacji celów organizacji była świadczona w 70% aktywnych w 2014 r. organizacji pracodawców. Łączna liczba osób świadczących pracę społeczną w tym roku wyniosła 2,2 tys. wolontariuszy. W działalność poszczególnych organizacji korzystających z pracy społecznej angażowało się w ciągu roku średnio po 12 wolontariuszy, ale w połowie z tych podmiotów działało nie więcej niż 10 osób. Aż 9 na 10 wolontariuszy należało do organizacji, na rzecz których pracowało społecznie. Na 4 mężczyzn angażujących się w wolontariat przypadła 1 kobieta.

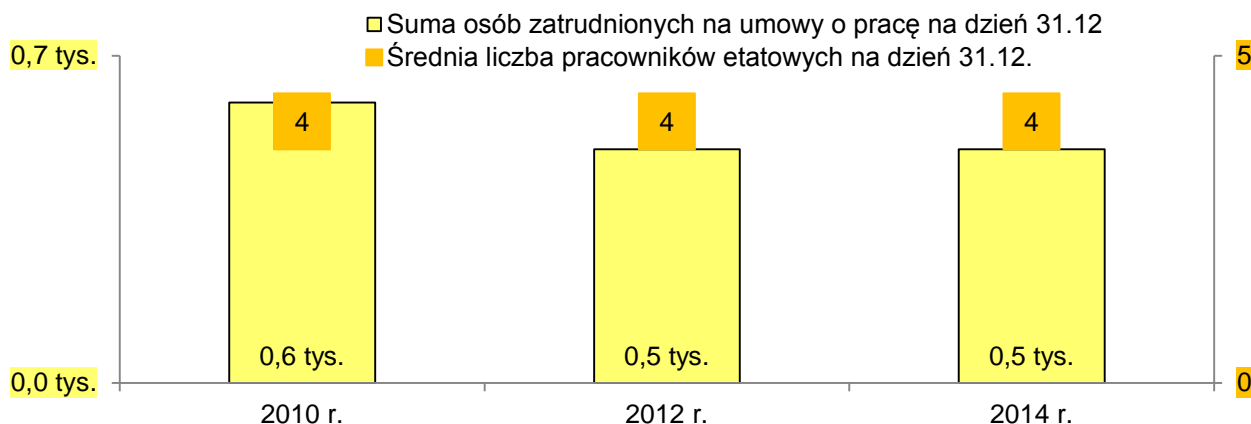
Wykres 7. Pracujący społecznie w organizacjach pracodawców w latach 2010, 2012 i 2014

PRACA PŁATNA

Na koniec 2014 r. organizacje pracodawców zatrudniały – w różnym wymiarze czasu pracy – łącznie około 0,5 tys. pracowników etatowych, a dodatkowo korzystały z pracy 1,2 tys. osób świadczących ją na podstawie umów cywilnoprawnych. W 2014 r. jednostka korzystająca z pracy etatowej zatrudniała przeciętnie 4 osoby.

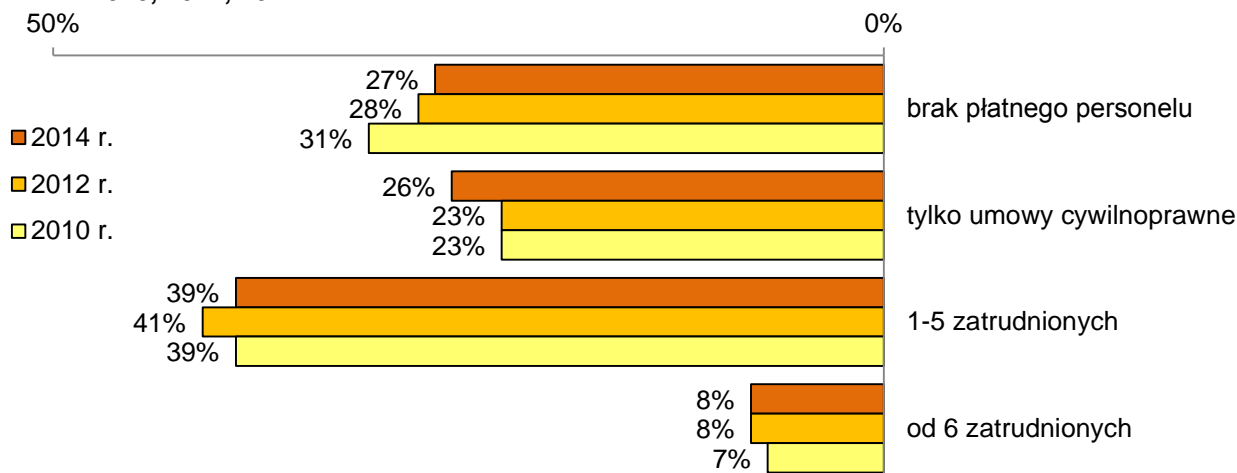
Wykres 8. Poziom zatrudnienia w organizacjach pracodawców w latach 2010, 2012 i 2014

Poziom zatrudnienia w opisywanej grupie podmiotów w ostatnich latach był stabilny. Zarówno całkowita suma pracowników, jak i średnia liczba zatrudnionych utrzymywały się niemalże na takim samym poziomie.

W działalność blisko ¼ organizacji pracodawców zaangażowany był personel płatny. Nieco częściej organizacje pracodawców deklarowały brak korzystania z pracy społecznej (30%) niż brak pracy płatnej (26%). Spośród pracy płatnej bardziej rozpowszechnione były umowy cywilnoprawne niż zatrudnienie na podstawie stosunku pracy - korzystało z nich odpowiednio 60% i 47% organizacji.

Wykres 9. Struktura organizacji pracodawców według rodzaju pracy, z której korzystają w latach 2010, 2012, 2014

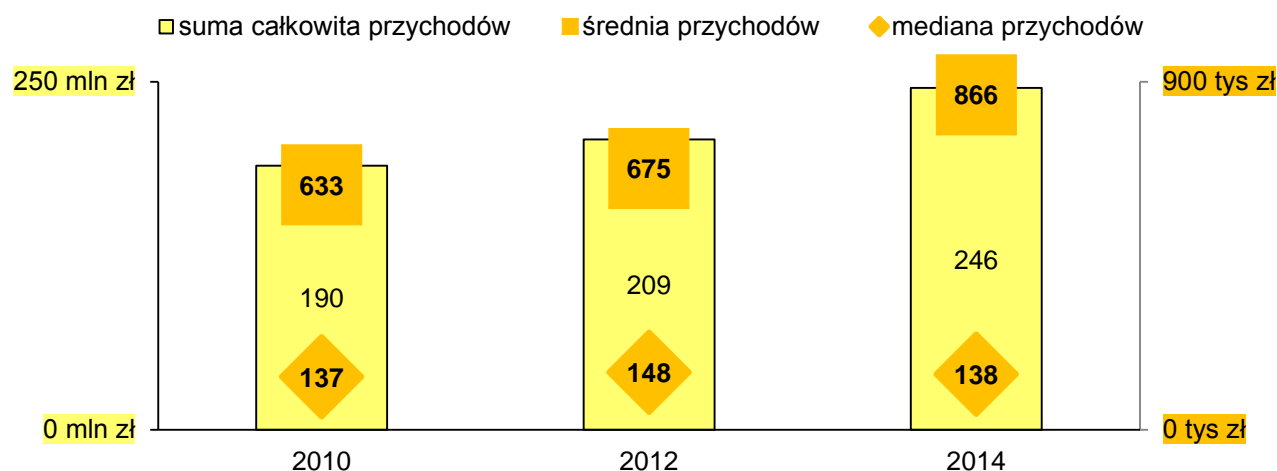
W strukturze organizacji pracodawców największą część stanowiły takie, które posiadały co najmniej jednego pracownika etatowego, ale nie więcej niż pięciu – 39%, zaś grupa zatrudniająca sześć lub więcej osób stanowiła jedynie 8% zbiorowości. W latach 2010-2014 zwiększył się odsetek podmiotów korzystających z pracy wyłącznie w oparciu o umowy cywilnoprawne (z 23% do 26%), natomiast zmniejszył się takich, które swoją działalność opierały jedynie na pracy społecznej (z 31% do 27%).

PRZYCHODY I KOSZTY DZIAŁALNOŚCI

Zdecydowana większość organizacji pracodawców (97%) pozyskiwała lub samodzielnie wypracowywała środki finansowe w 2014 r. Średnia wartość rocznych przychodów wyniosła 865,5 tys. zł., jednak połowa badanych podmiotów osiągnęła przychody nie większe niż 137,9 tys. zł. Znaczna dysproporcja pomiędzy średnią i medianą świadczy o dużym rozwarstwieniu dochodowym organizacji. Potwierdza to również fakt, że jednostki, których roczne przychody przewyższyły 1 mln zł stanowiły tylko 17% opisywanej zbiorowości, jednak wartość

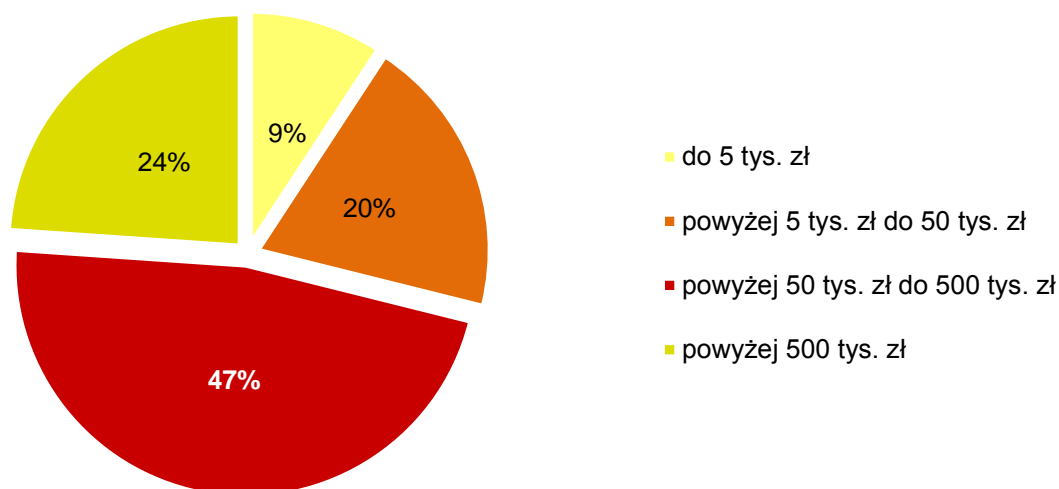
zgrupowanych przez nie środków finansowych stanowiła 83% całkowitych przychodów generowanych przez organizacje pracodawców.

Wykres 10. Poziom przychodów w organizacjach pracodawców w latach 2010, 2012 i 2014

Dla blisko połowy podmiotów (47%) wartość całkowitych wydatków związanych z realizacją działalności statutowej oraz pokryciem kosztów administracyjnych funkcjonowania organizacji mieściła się w przedziale od 50 do 500 tys. zł., natomiast najmniejszą grupę stanowiły podmioty, których roczne koszty nie przekroczyły 5 tys. zł. W przypadku 63% podmiotów wartość uzyskanych w 2014 r. przychodów przewyższyła wartość poniesionych kosztów, a przeciętna nadwyżka finansowa wyniosła 131,2 tys. zł.

Wykres 11. Struktura organizacji pracodawców według klas poniesionych kosztów w 2014 r.

Najczęstszym źródłem przychodów organizacji pracodawców były składki członkowskie, które pozyskiwała zdecydowana większość podmiotów (97%). Stanowiły one największą część przychodów uzyskanych w 2014 r., generując ponad 1/3 zgromadzonych przez organizacje pracodawców środków finansowych. Znaczna część przychodów pochodziła również ze źródeł o charakterze rynkowym – pozyskiwało je 35% podmiotów. Środki finansowe uzyskane w wyniku działalności gospodarczej bądź świadczenia odpłatnej działalności statutowej stanowiły jednak 16% całkowitych środków zgromadzonych przez organizacje pracodawców. Niewielką rolę odgrywały środki publiczne pochodzące od administracji rządowej i samorządowej. Pozyskiwało je zaledwie 6% podmiotów, przy czym stanowiły one 3% całkowitych przychodów badanych organizacji.

W okresie 2010-2014 nastąpił ogólny wzrost potencjału finansowego organizacji pracodawców. W stosunku do roku 2010 całkowita wartość wszystkich uzyskanych środków finansowych w tej zbiorowości podmiotów wzrosła o 29%, a wartość przeciętnych przychodów uzyskiwanych przez organizacje wzrosła o 37% (z 633,0 tys. zł do 865,9 tys. zł). Należy jednak zauważyć, że wartość mediany przychodów – w stosunku do 2010 r. – pozostała na zbliżonym poziomie (136,7 tys. zł w stosunku do 137,9 tys. zł). Wspomniany wzrost wartości wszystkich zgromadzonych środków finansowych, a także wzrost średniej wartości przychodów, którym nie

towarzyszył jednocześnie wzrost wartości mediany wskazują na pogłębiające się zróżnicowania dochodowe między organizacjami pracodawców.

ANEKS METODOLOGICZNY

W notatce zostały zaprezentowane wyniki badania GUS za 2010, 2012 i 2014 rok: *Organizacje pracodawców oraz samorządu gospodarczego i zawodowego* (sprawozdanie SOF-4) w zakresie organizacji pracodawców. Badaniami tymi objęto zbiorowość organizacji samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców. Operatem badania była Baza Jednostek Statystycznych (BJS) - baza ta oparta jest na rejestrze REGON i podlega aktualizacji danymi ze źródeł administracyjnych, np. z Krajowego Rejestru Sądowego. W BJS według stanu na dzień 31.12.2014 r. znajdowało się 3,9 tys. podmiotów posiadających wyżej wskazane formy prawne, z czego organizacje pracodawców stanowiły 0,3 tys. podmiotów. Badaniem objęto wszystkie organizacje pracodawców.

Tablica 1. Realizacja badania SOF-4 roku 2010, 2012, 2014*

	Rok	Liczebność jednostek w kartotece	Sprawozdania pozytywne**	Pozostały rozpoznany stan aktywności***		Brak kontaktu
				nieaktywne	aktywne, które odmówiły udziału	
		w tys.	w % w wierszu			
organizacje pracodawców	2014	331	79	5	6	11
	2012	349	74	7	9	10
	2010	390	66	13	6	15

* Ze względu na zaokrąglenia procent w wierszu nie zawsze sumuje się dokładnie do 100%.

** Jednostki, które wypełniły sprawozdanie, z wyłączeniem tych, które zaznaczyły wyłącznie informację o braku aktywności.

*** Jednostki, z którymi nawiązano kontakt w trakcie realizacji badania, ale które nie złożyły sprawozdania lub zaznaczyły na nim informację o braku aktywności. Jako odmowy potraktowano również jednostki, które nie złożyły sprawozdania, a w oparciu o źródła administracyjne ustalono, że prowadziły działalność.

Jednostką autorską badania jest Departament Badań Społecznych i Warunków Życia GUS. Badanie za 2014 r. zostało zrealizowane wiosną 2015 r. przez Urząd Statystyczny w Krakowie. Uzyskano dane od ponad 0,2 tys. organizacji pracodawców (79%). Sprawozdania zbierane były w formie elektronicznej przez Portal Sprawozdawczy GUS (61% uzyskanych sprawozdań) oraz z wykorzystaniem formularzy papierowych (39%).

Podczas realizacji ustalono stan aktywności prawno-ekonomicznej 87% organizacji pracodawców z kartoteki badania. Pozostałe 12% podmiotów zostało objętych realizowanym przez wszystkie urzędy statystyczne jesienią 2015 r. badaniem ewidencyjnym. Celem tego badania było rozpoznanie stanu aktywności jednostek, z którymi nie udało się nawiązać kontaktu w trakcie zbierania sprawozdań SOF-4. Wyniki badania ewidencyjnego, a także dane administracyjne o zatrudnieniu z ZUS i o przychodach z Ministerstwa Finansów wykorzystano podczas konstruowania wag do zbioru wynikowego w celu uogólnienia danych z badania właściwego. Przy konstrukcji wag uwzględniono województwa jako warstwy. Po uogólnieniu otrzymano dane dla 0,3 tys. organizacji, które prowadziły działalność w 2014 r.

Opracowanie merytoryczne:

**Departament Badań Społecznych
i Warunków Życia we współpracy
z Urzędem Statystycznym w Krakowieⁱ**

Rozpowszechnianie:

**Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Artur Satora
Tel: 22 608 3475, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl**

Więcej na: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/>

ⁱ Zespół w składzie: Ariadna Auriga-Borówko, Karolina Goś-Wójcicka, Magdalena Kazanecka, Tomasz Sekuła, Rafał Wilk.